EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 31.1.2025
COM(2025) 20 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE

sopimukseen perustamattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista annetun asetuksen (EY) N:o 864/2007 soveltamisesta (Rooma II -asetus)

{SWD(2025) 9 final}

Sanasto

Termi	*Merkitys tai määritelmä*
Vuoden 1971 Haagin yleissopimus	Kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yleissopimus, hyväksytty 4 päivänä toukokuuta 1971, tieliikenneonnettomuuksissa sovellettavasta laista.
Vuoden 2021 tutkimus	Tutkimus sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista annetusta asetuksesta (EY) N:o 864/2007 (Rooma II asetus), laatijoina British Institute of International and Comparative Law ja Civic Consulting. Tutkimuksessa arvioidaan Rooma II -asetuksen soveltamisesta vuosina 2010–2020 kerättyjä käytännön kokemuksia ja tulkintaongelmia. Katso tähän kertomukseen liitetyn komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 2 jaksossa oleva tiivistelmä.
Vuoden 2023 kysely	EU:n jäsenvaltioille vuonna 2023 jaettu kyselylomake, jolla kerättiin ajantasaista tietoa Rooma II -asetuksen soveltamisesta. Katso komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 3 jakso.
SLAPP-kanteiden vastainen direktiivi	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1069, annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024, julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta ilmeisen perusteettomilta vaatimuksilta tai väärinkäyttöön perustuvilta oikeudenkäynneiltä (”julkiseen keskusteluun osallistumista vastustavat strategiset kanteet”) (EUVL L, 2024/1069, 16.4.2024).
Bryssel I a -asetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1215/2012, annettu 12 päivänä joulukuuta 2012, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla (uudelleenlaadittu) (EUVL L 351, 20.12.2012, s. 1–32).
EUT	Euroopan unionin tuomioistuin.
EU	Euroopan unioni.
Yleinen tietosuoja-asetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1–88).
JV	Euroopan unionin jäsenvaltio(t).
Rooma I -asetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I) (EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6–16).
Rooma II -asetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 864/2007, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2007, sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma II) (EUVL L 199, 31.7.2007, s. 40–49).
SLAPP-kanne	Julkiseen keskusteluun osallistumista vastustava strateginen kanne.
Vieraan valtion lain soveltamisesta tehty tutkimus	Vuonna 2011 tehty tutkimus vieraan valtion lain soveltamisesta siviiliasioissa EU:n jäsenvaltioissa ja tällaisen soveltamisen tulevaisuudennäkymistä, laatijana Swiss Institute of Comparative Law. Katso komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 2 jaksossa oleva tiivistelmä.

Yksityisyyttä koskeva tutkimus	Vuonna 2009 tehty vertaileva tutkimus yksityisyyden tai henkilöllisyyteen liittyvien oikeuksien loukkauksesta johtuviin sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta lainsäädännöstä EU:n 27 jäsenvaltiossa, laatijana MainStrat. Katso komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 2 jaksossa oleva tiivistelmä.
Tieliikenneonnettomuuksia koskeva tutkimus	Vuonna 2009 tehty tutkimus rajat ylittävien tieliikenneonnettomuuksien uhreille maksettavista korvauksista EU:ssa, ”Compensation of Victims of Cross-border Road Traffic Accidents in the EU: Comparison of National Practices, Analysis of Problems and Evaluation of Options for Improving the Position of Cross-border Victims”, laatijana Demolin, Brulard, Barthelemy – Hoche Katso komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 2 jaksossa oleva tiivistelmä.

1. JOHDANTO

Euroopan unioni antoi 11. heinäkuuta 2007 asetuksen (EY) N:o 864/2007 sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista, jäljempänä ’Rooma II -asetus’, jolla yhdenmukaistetaan sopimukseen perustumattomia velvoitteita koskevat jäsenvaltioiden lainvalintasäännöt. Asetusta alettiin soveltaa 11. tammikuuta 2009.

Rooma II -asetuksella luodaan oikeudellinen kehys sen määrittämiseksi, mitä kansallista aineellista oikeutta sovelletaan EU:n alueella sopimukseen perustumattomia velvoitteita koskevissa rajat ylittävissä riita-asioissa, erityisesti vahingonkorvausvastuuta koskevissa asioissa. Asetuksessa vahvistetaan EU:ssa sovellettavat yhdenmukaiset lainvalintasäännöt, mikä parantaa oikeusvarmuutta, ennakoitavuutta ja oikeudenmukaisuutta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, joissa on osallisena useampi kuin yksi maa. Sillä ei muuteta sopimukseen perustumattomia velvoitteita koskevia jäsenvaltioiden aineellisia sääntöjä, mutta sillä varmistetaan, että samaa aineellista oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, missä osassa EU:ta kanne nostetaan. Nämä seikat tekevät Rooma II -asetuksesta olennaisen osan unionin lainvalintalainsäädäntöä. Asetuksessa käsitellään keskeisiä kysymyksiä, joita nousee esiin yhä tiiviimmin verkottuneessa eurooppalaisessa kontekstissa. Lisäksi sillä varmistetaan, että sopimukseen perustumattomia riita-asioita käsitellään johdonmukaisesti ja yhtenäisesti kaikkialla EU:ssa.

Tässä kertomuksessa esitetään ensimmäinen yleinen arvio asetuksen soveltamisesta vuodesta 2009 lähtien. Se perustuu muun muassa useisiin tutkimuksiin, unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten oikeuskäytännön analyysiin, muihin kuulemisiin sekä akateemisiin ja muihin raportteihin. Pitkän arviointijakson ansiosta komissio on voinut kerätä riittävästi kokemuksia asetuksen soveltamisesta. Kertomuksessa tarkastellaan myös useita uusia kysymyksiä, kuten tekoälyä, yhä tiiviimmin verkossa toimivaa ympäristöä ja SLAPP-kanteita.

Asetuksen uudelleentarkastelulausekkeen mukaisesti kertomusta varten on tehty kolme tutkimusta[1], jotka koskevat tieliikenneonnettomuuksia (2009), yksityisyyttä ja henkilöllisyyteen liittyviä oikeuksia (2009) ja vieraan valtion lain soveltamista (2011).

[1] Lisätietoa tutkimuksista on komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 2 jaksossa.

Näiden tutkimusten lisäksi komissio arvioi Rooma II -asetuksen soveltamisesta saatuja käytännön kokemuksia jäsenvaltioille ja niiden tuomioistuimille ja viranomaisille osoitettujen kyselyjen avulla. Vuonna 2012 toteutettu ensimmäinen tiedonkeruu osoitti, että Rooma II -asetus toimii yleisesti ottaen hyvin, mutta käytännön kokemusta asetuksen soveltamisesta ja asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä oli tuolloin vielä vähän. Toinen tiedonkeruu toteutettiin vuonna 2023, jäljempänä 'vuoden 2023 kysely'[2]. Se sisälsi tarkempia kysymyksiä aiemmissa tutkimuksissa jo käsitellyistä aiheista. Lisäksi siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellinen verkosto kokoontui kahdesti (vuosina 2012 ja 2023) keskustelemaan Rooma II -asetuksen toiminnasta.

Osana asetuksen soveltamisen pitkän aikavälin seurantaa ja tämän kertomuksen laatimista varten komissio tilasi vuonna 2021 ulkoisen tutkimuksen, jossa kartoitettiin Rooma II -asetuksen soveltamista vuosina 2010–2020, jäljempänä 'vuoden 2021 tutkimus'.

Tämä kertomus perustuu näihin lähteisiin, ja siinä esitellään tärkeimmät havainnot Rooma II -asetuksen soveltamisesta. Tämän kertomuksen liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitetään muun muassa tätä kertomusta pidemmälle meneviä selityksiä sekä annetaan lisätietoa oikeuskäytännöstä ja käytetyistä lähteistä.

2. YLEISKATSAUS ROOMA II -ASETUKSEN SOVELTAMISESTA

2.1 Soveltamisala

Rooma II -asetuksessa vahvistetaan säännöt siitä, mitä lakia on sovellettava **rajat ylittävistä siviili- tai kauppaoikeudellisista asioista johtuviin tai todennäköisesti johtuviin sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin**. Tällaiset asiat voivat koskea muun muassa vastuuta tieliikenneonnettomuuksissa, immateriaalioikeuksien loukkaamista, vilpillistä kilpailua ja vapaata kilpailua rajoittavia toimia, ympäristövahinkoja ja tuotevastuuta.

Rooma II -asetuksen aineellisen soveltamisalan määrittäviin säännöksiin ei ole käytännössä liittynyt merkittäviä ongelmia.[3] Vaikka käsitettä 'sopimukseen perustumattomat velvoitteet' on selvennetty unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä[4], on kuitenkin edelleen aloja, joilla oikeuskäytännön puuttuessa on edelleen epäselvyyttä siitä, ovatko tietyt vaatimukset sopimukseen perustuvia vai sopimukseen perustumattomia. Nämä voivat koskea esimerkiksi tiettyjen sopimusten suojaavia vaikutuksia kolmansiin osapuoliin nähden ja velvoitteita, jotka johtuvat myynninedistämiseen liittyvien palkintojen tarjoamisesta tai niiden voittajien ilmoittamisesta. Lisäksi tiettyjen soveltamisalan ulkopuolelle jätettyjen velvoitteiden tulkinnasta keskustellaan edelleen (erityisesti 1 artiklan 2 kohdan c ja d alakohdan[5] mukaisista velvoitteista). Yleisesti ollaan kuitenkin yhtä mieltä siitä, että Rooma II -asetuksen soveltamisalan määrittämiseen liittyvät ongelmat voidaan ratkaista tulevalla oikeuskäytännöllä.

Toisaalta päätös jättää soveltamisalan ulkopuolelle sopimukseen perustumattomat velvoitteet, jotka johtuvat yksityisyyden tai henkilöllisyyteen liittyvien oikeuksien loukkauksesta,

[2] Lisätietoa kyselystä on komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 3 jaksossa.
[3] Katso komission yksiköiden valmisteluasiakirjan jakso 1, jossa käsitellään tiettyjen vaatimusten luonnehdintaan liittyviä jäljellä olevia epävarmuustekijöitä.
[4] Katso lisätietoa oikeuskäytännöstä komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 4 jaksossa.
[5] Katso lisätietoa vireillä olevasta tapauksesta *Wunner* komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 4 jaksossa.

esimerkiksi kunnianloukkauksesta, on edelleen kiistanalainen kysymys asiantuntijoiden keskuudessa, ja tältä osin on vaadittu lainsäädäntötoimia.[6]

2.2 Säännöt vahingonkorvausasioihin sovellettavasta laista

Rooma II -asetuksen mukaan pääsääntönä on, että sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen, joka johtuu vahingonkorvausvastuuseen perustavasta tapahtumasta, **sovelletaan sen maan lakia, jossa vahinko aiheutuu** (ks. 4 artiklan 1 kohta; tätä kutsutaan myös lex loci damni -laiksi). Lisäksi asetuksessa säädetään erityissäännöistä 4 artiklan 2 kohdassa (jos vahingonkärsijän ja vahingonaiheuttajan asuinpaikka sijaitsee samassa maassa, sovelletaan tämän maan lakia) ja 3 kohdassa (selvästi läheisempi liittymä toiseen maahan). Nämä kohdat muodostavat joustomekanismin sellaisia tapauksia varten, joissa yleissääntö ei välttämättä johtaisi tarkoituksenmukaisimpaan oikeudelliseen lopputulokseen. Tällä kehyksellä varmistetaan oikeusvarmuus ja ennakoitavuus sen suhteen, mitä lakia useimmissa tapauksissa on sovellettava. Yleissäännön soveltaminen on ollut suurelta osin ongelmatonta, mutta joitakin kysymyksiä on vielä jäljellä säännön soveltamisesta välillisiin vahingonkärsijöihin, vahingonkorvausasioihin, joissa on useita osallisia, ja vahingon aiheutumisen paikan määräytymiseen tapauksissa, joissa on kyse puhtaasti taloudellisesta vahingosta, erityisesti rahoitusmarkkinoita koskevissa vahingonkorvausasioissa[7].

Rooma II -asetuksessa säädetään myös useista erityissäännöistä, jotka on räätälöity tilanteisiin, joissa yleissääntö ei välttämättä ole riittävä ja tarkoituksenmukainen. Nämä säännöt koskevat tuotevastuuta (5 artikla), vilpillistä kilpailua ja vapaata kilpailua rajoittavia toimia (6 artikla), ympäristövahinkoja (7 artikla), immateriaalioikeuksien loukkaamista (8 artikla) ja työtaistelutoimenpiteitä (9 artikla). Näillä räätälöidyillä säännöillä pyritään vastaamaan yleissäännön rajoituksiin, mutta niiden soveltamisalan määrittely voi myös aiheuttaa vaikeuksia. Tulkintakysymyksiä on edelleen esimerkiksi sen suhteen, mitä käsitteellä ’tuote’ tarkoitetaan tuotevastuun yhteydessä[8] tai mitkä immateriaalioikeudet kuuluvat 8 artiklan soveltamisalaan[9].

Yleisemmin on raportoitu ongelmista, erityisesti tekijänoikeusasioissa, joita syntyy, kun liittymätekijät johtavat siihen, että yksittäiseen riita-asiaan sovelletaan useita eri lakeja. Tällaisissa tapauksissa tuomioistuinten voi olla vaikea soveltaa ulkomaisia lakeja riittävällä tietämyksellä, mikä lisää muun muassa käännös- ja asiantuntijapalveluista johtuvia menettelykustannuksia ja aiheuttaa viime kädessä epävarmuutta menettelyn lopputuloksesta.[10] Tilanne, jossa voi olla tarpeen soveltaa ”mosaiikkilähestymistapaa” eli useita soveltuvia lakeja samanaikaisesti samaan riita-asiaan, voi ilmetä erityisesti verkossa tehtyjen vahingontekojen yhteydessä, kun i) vahinkoa voi aiheutua samanaikaisesti useissa maissa tai kun ii) yksittäinen toimi voi loukata immateriaalioikeuksia, erityisesti tekijänoikeuksia, useammassa kuin yhdessä maassa. Samanlaisia ongelmia voi syntyä esimerkiksi kollektiivisten oikeussuojakeinojen tai massatapaturmien yhteydessä. On esitetty useita ehdotuksia siitä, miten useiden eri lakien

[6] Lisätietoa on 3.1 kohdassa.

[7] Lisätietoa rahoitusmarkkinoita koskevista vahingonkorvausasioista on 3.3 kohdassa. Katso lisätietoja komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 1 jaksossa.

[8] Katso komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 1 jakson 1.2.2 kohta. Kysymys kuuluu, tarkoittaako ensimmäisessä alakohdassa käytetty termi ’tuote’ myös i) tuotetta, joka ei ole täsmälleen sama tuote kuin kyseessä oleva viallinen tuote mutta joka kuuluu samaan valmistajan sarjaan ja jossa on näin ollen vain vähäisiä eroja (esim. merkinnöissä tai pakkauksessa), tai ii) mitä tahansa samantyyppistä tuotetta.

[9] Huolimatta johdanto-osan 26 kappaleeseen sisältyvästä immateriaalioikeuksien luettelosta, joka ei kuitenkaan ole tyhjentävä.

[10] Tutkimus immateriaalioikeuksien rajat ylittävästä täytäntöönpanosta EU:ssa (2021, s. 57 ja 58).

samanaikaisen soveltamisen ongelmaan voitaisiin puuttua, erityisesti tekijänoikeuksien loukkausten alalla. Kuten komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 1 jaksossa tarkemmin kerrotaan, jotkin näistä ehdotuksista edellyttäisivät lainsäädäntömuutosten tekemistä Rooma II -asetukseen.[11]

2.3 Rooma II -asetuksen muut säännöt

Rooma II -asetukseen sisältyy myös sääntöjä, jotka koskevat perusteettomaan etuun, asiainhuoltoon (negotiorum gestio) ja sopimuksentekotuottamukseen (culpa in contrahendo) sovellettavaa lakia (III luku). Lisäksi IV luvussa säädetään, että osapuolet voivat sopia siitä, mitä lakia sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen sovelletaan. Näiden säännösten soveltamiseen ei yleensä liity ongelmia, ja tapauksia on raportoitu vain muutamia.[12]

2.4 Yhteiset säännöt, muut säännökset ja loppusäännökset

Rooma II -asetuksen yhteisiä sääntöjä, muita säännöksiä ja loppusäännöksiä koskevien lukujen toimintaan ei yleensä liity mitään suurempia ongelmia. Suhde voimassa oleviin kansainvälisiin yleissopimuksiin ja muihin välineisiin, erityisesti vuoden 1971 Haagin yleissopimukseen tieliikenneonnettomuuksissa sovellettavasta laista, on kuitenkin aiheuttanut joitakin käytännön ongelmia. Nämä liittyvät siihen, että rajat ylittävistä liikenneonnettomuuksista johtuvia vaatimuksia koskevissa tapauksissa on olemassa kaksi lainvalintajärjestelmää, joita voidaan soveltaa, kuten komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 1 jaksossa selostetaan.

3. ROOMA II -ASETUKSEN SOVELTAMINEN VALIKOIDUILLA ALOILLA

3.1 Yksityisyys ja henkilöllisyyteen liittyvät oikeudet, mukaan lukien kunnianloukkaukset, sekä SLAPP-kanteet

Sopimukseen perustumattomat velvoitteet, jotka johtuvat yksityisyyden tai henkilöllisyyteen liittyvien oikeuksien loukkauksesta, esimerkiksi kunnianloukkauksesta, jätettiin Rooma II -asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, koska lainsäädäntöneuvotteluissa ei päästy sopimukseen tarkoituksenmukaisista liittymätekijöistä tällä vahingonkorvausoikeuden alalla. Yksityisyyteen liittyvät vahingonkorvausasiat edellyttävät yhtäältä sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden ja toisaalta yksityisyyttä ja mainetta koskevien ristiriitaisten perusoikeuksien tasapainottamista. Eroja on siinä, miten yksittäiset jäsenvaltiot pyrkivät saavuttamaan tämän tasapainon omissa oikeudellisissa ja perustuslaillisissa järjestelmissään. Nämä lainsäädännöllisten lähestymistapojen erot[13] ja sananvapauden tärkeä rooli demokraattisissa yhteiskunnissa olivat joitakin syitä, joiden vuoksi yksityisyyttä koskevat vaatimukset jätettiin Rooma II -asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, koska sopivasta liittymätekijästä ei päästy yksimielisyyteen.

Tällaisissa tapauksissa sovellettava laki määräytyy siksi edelleen kunkin jäsenvaltion kansallisten lainvalintasääntöjen mukaan, ja näiden sääntöjen välillä on huomattavia eroja.

---

[11] On esimerkiksi ehdotettu, että loukkauksissa käytettäisiin merkityksellisenä liittymätekijänä läheisempää liittymää koskevaa sääntöä tai että loukkausten osalta sallittaisiin sovellettavan lain valinta, toisin kuin Rooma II -asetuksen nykyisessä 8 artiklan 3 kohdassa.

[12] Katso lisätietoja komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 1 jaksossa.

[13] Erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöllinen lähestymistapa, joka suosi huomattavasti kantajaa kunnianloukkausasioissa, erosi tuolloin selvästi useimpien muiden jäsenvaltioiden lähestymistavasta. Ks. yksityisyyttä koskeva tutkimus.

Oikeudellisen hajanaisuuden vuoksi on vaikea ennakoida, mitä lakia sovelletaan rajat ylittäviin yksityisyyden loukkauksiin ja mikä on riita-asian lopputulos.

Tämän tärkeän vaatimusryhmän jättämistä Rooma II -asetuksen ulkopuolelle on yleisesti kritisoitu. Esimerkiksi yksityisyyttä koskevan tutkimuksen ja vuoden 2021 tutkimuksen yhteydessä haastatellut ammattilaiset ja sidosryhmät pitivät nykytilannetta yleisesti epätyydyttävänä. Lisäksi useimmat jäsenvaltiot katsoivat vuoden 2023 kyselyyn antamissaan vastauksissa, että tämän alan lainvalintasäännöt olisi yhdenmukaistettava paremmin. Jäsenvaltiot eivät esittäneet jyrkkiä näkemyksiä näiden vahingonkorvausasioiden jättämisestä Rooma II -asetuksen ulkopuolelle tulevaisuudessa, mutta jotkin jäsenvaltiot epäilivät, onko ylipäätään mahdollista löytää hyväksyttävää yhtenäistä liittymätekijää, joka tasapainottaisi riittävästi ristiriitaisia oikeuksia ja etuja.

Sopivasta liittymätekijästä on tehty useita ehdotuksia Rooma II -asetuksen hyväksymisen jälkeen. Lisäksi on tehty myös muuta työtä yksityisyyden ja henkilöllisyyteen liittyvien oikeuksien alalla. Tähän sisältyvät:

- **Euroopan parlamentin pyynnöstä vuonna 2008 tehty tutkimus yksityisyydestä**: Yksityisyyttä koskevassa tutkimuksessa, jota käsitellään tarkemmin komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 2 jaksossa, kartoitettiin jäsenvaltioiden yksityisyyttä koskevia sääntöjä ja mahdollisia ratkaisuja ongelmiin, joita ilmenee, kun Rooma II ei sisällä asiaa koskevia sääntöjä. Tutkimus osoitti myös, että kunnianloukkauksia koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamista kannatetaan laajalti.

  Vuoden 2008 tutkimuksen julkaisemisen jälkeen Euroopan parlamentti antoi vuonna 2012 päätöslauselman, jossa se ehdotti Rooma II -asetuksen täydentämistä yksityisyyttä ja henkilöllisyyteen liittyviä oikeuksia koskevalla lainvalintasäännöllä, joka perustuisi pätevään lex loci damni -sääntöön.[14]

- **Yleinen tietosuoja-asetus**: Yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679 on sovellettu luonnollisten henkilöiden henkilötietojen suojaan EU:ssa vuodesta 2018 lähtien. Sen 79 ja 82 artiklalla yhdenmukaistetaan tiettyjä tietosuojalainsäädännön yksityisoikeudellista täytäntöönpanoa koskevia näkökohtia.[15] Nämä säännökset sisältävät aineellisia sääntöjä, jotka koskevat oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin rekisterinpitäjää tai henkilötietojen käsittelijää vastaan sekä oikeutta vaatia rekisterinpitäjältä ja henkilötietojen käsittelijältä korvausta vahingosta, jota henkilölle on aiheutunut yleisen tietosuoja-asetuksen rikkomisesta.

  Jos Rooma II -asetukseen halutaan sisällyttää yksityisyyttä ja henkilöllisyyteen liittyviä oikeuksia koskeva lainvalintasääntö, säännön vuorovaikutusta yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa on tarpeen tarkastella perusteellisesti. Jos yhden jäsenvaltion laki määritettäisiin sovellettavaksi lainsäädännöksi Rooma II -asetuksen nojalla, tällä ei olisi käytännön seurauksia sellaisten korvauksen saamista koskevan oikeuden

[14] Tarkemmin sanottuna päätöslauselman mukaan olisi sovellettava sen maan lakia, jossa vahinko suurimmalta osin aiheutuu. Jos vastaaja ei kuitenkaan ole voinut kohtuudella ennakoida tekonsa huomattavia vaikutuksia kyseisessä maassa, olisi sovellettava sen maan lakia, jossa on vastaajan tavanomainen asuinpaikka.
[15] Yleinen tietosuoja-asetus rajoittuu henkilötietojen käsittelyyn, eikä se kata muita yksityisyyttä koskevan oikeuden loukkauksia.

näkökohtien osalta, joita säännellään yhdenmukaisesti yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Näin ei kuitenkaan olisi silloin, kun kyseiseen oikeuteen liittyviä näkökohtia ei ole käsitelty yleisessä tietosuoja-asetuksessa.[16]

- **Bryssel I a -asetus ja siihen liittyvä oikeuskäytäntö**: Yksityisyyden ja henkilöllisyyteen liittyvien oikeuksien loukkauksia ja kunnianloukkauskanteita koskevat kansainväliset toimivaltasäännöt kuuluvat Bryssel I a asetuksen soveltamisalaan. Unionin tuomioistuin on antanut pitkällä aikavälillä useita ennakkoratkaisuja, joissa sillä on ollut tilaisuus selventää näitä sääntöjä, erityisesti sitä, mikä on vahingon ilmenemispaikka, kun kunnianloukkaus tapahtuu paperijulkaisussa tai internetissä.[17] Näin ollen Bryssel I a -asetuksen nojalla on mahdollista nostaa kunnianloukkausta koskeva vahingonkorvauskanne useilla oikeudenkäyttöalueilla kantajan harkinnan mukaan.[18]

  Kun otetaan huomioon mahdollisuus valita käytettävissä olevien oikeudenkäyttöalueiden välillä ja se, että EU:ssa ei ole yhdenmukaista lainvalintasääntöä, käytännössä kanne nostetaan usein sen maan tuomioistuimessa, jossa sovellettava laki on kantajalle suotuisin. Joissakin tapauksissa[19] tällä tuomioistuimella voi olla varsin löyhä yhteys käsiteltävänä olevaan riita-asiaan. Tämä voi luoda hedelmällisen maaperän oikeudellista häirintää koskeville strategioille, kuten SLAPP-kanteille.

- **SLAPP-kanteet** (julkiseen keskusteluun osallistumista vastustavat strategiset kanteet): SLAPP-kanteilla tarkoitetaan tuomioistuinmenettelyjä, tyypillisesti kunnianloukkausta tai yksityisyyttä koskevia kanteita, joita ei aidosti panna vireille jonkin oikeuden vaatimiseksi tai käyttämiseksi vaan joiden pääasiallisena tarkoituksena on estää tai rajoittaa osallistumista julkiseen keskusteluun taikka rangaista siitä. Viitteitä tällaisesta tarkoituksesta voivat olla esimerkiksi kanteen liiallinen luonne, useiden menettelyjen vireillepano tai vilpillisessä mielessä käytetyt oikeudenkäyntitaktiikat. Jos SLAPP-kanteilla on rajat ylittävä ulottuvuus, asia voidaan panna vireille oikeudenkäyttöalueella, jonka kantaja katsoo itselleen suotuisaksi, tai jopa useilla oikeudenkäyttöalueilla, jos vastaajalle aiheutuvat kustannukset ovat erityisen korkeat.

---

[16] Koska yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei esimerkiksi ole vahingonkorvausten määrittämistä koskevia sääntöjä, kunkin jäsenvaltion oikeusjärjestelmässä on säädettävä tällaisista säännöistä, edellyttäen että vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudatetaan. Rooma II -asetuksen mukaisesti määritetyllä sovellettavalla jäsenvaltion lainsäädännöllä voi luonnollisesti olla käytännön seurauksia myös muita kuin henkilötietoja koskevien vaatimusten osalta, joita ei siis säännellä yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Tällaisia ovat esimerkiksi kuolleiden henkilöiden tai oikeushenkilöiden tietojen käsittelyyn perustuvat vaatimukset.

[17] Lisätietoa oikeuskäytännöstä on vuonna 2023 julkaistussa Bryssel I a -asetuksen soveltamista koskevassa tutkimuksessa (s. 113 ja 114).

[18] Koska ’vahingon ilmenemispaikka’ käsittää vastaajan kotipaikan lisäksi paikkakunnan, jossa vahingonkärsijän ”intressien keskus” sijaitsee, vahingonkorvausta voidaan hakea vastaajan kotipaikan tuomioistuimen sijasta jälkimmäisen paikkakunnan tuomioistuimessa, vaikkakin vain verkossa tapahtuvien kunnianloukkausten yhteydessä. Lisäksi korvausta voidaan hakea kussakin jäsenvaltiossa, jossa loukkaava sisältö on saatavilla, mutta ainoastaan kyseisessä jäsenvaltiossa aiheutuneen vahingon osalta.

[19] Ks. esim. komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 4 jaksossa kuvattu asia *Gtflix Tv*.

Koska SLAPP-ilmiö on yleistynyt EU:ssa ja koska se uhkaa sananvapautta ja tiedotusvälineiden vapautta tukahduttamalla julkista keskustelua, EU hyväksyi vuonna 2024 SLAPP-kanteiden vastaisen direktiivin, jolla varmistetaan riittävät menettelytakeet tällaisia perusteettomia oikeudenkäyntejä vastaan. Neuvottelujen aikana Euroopan parlamentti ehdotti erityisen lainvalintasäännön sisällyttämistä direktiiviin, mutta lopulta lainsäätäjät sopivat, että SLAPP-kanteisiin liittyviä lainvalintanäkökohtia olisi arvioitava Rooma II -asetuksen tulevan uudelleentarkastelun yhteydessä.

Viimeaikainen SLAPP-ilmiö korostaa erityisesti sitä, että ongelmia, jotka johtuvat käytettävissä olevien oikeudenkäyttöalueiden lisääntymisestä ja lainvalintasäännön puuttumisesta kunnianloukkaus- ja yksityisyystapauksissa, voidaan väärinkäyttää julkisen osallistumisen estämiseksi. Nämä ongelmat ovat kuitenkin yhteisiä kaikille kunnianloukkaus- ja yksityisyystapauksille. Jos Rooma II -asetukseen lisättäisiin tällainen lainvalintasääntö, sitä olisi mahdollisesti sovellettava kaikkiin yksityisyyden tai henkilöllisyyteen liittyvien oikeuksien loukkauksia koskeviin asioihin riippumatta siitä, perustuvatko ne väärinkäytökseen. Asiasta kuullut jäsenvaltiot olivat yhtä mieltä siitä, että Rooma II -asetukseen mahdollisesti sisällytettävän säännön olisi oltava luonteeltaan yleinen.[20]

Yhteenvetona voidaan todeta, että näyttää siltä, että on olemassa kriittinen massa perusteita harkita Rooma II -asetuksen muuttamista siten, että sen soveltamisalaan sisällytetään myös *sopimukseen perustumattomat velvoitteet, jotka johtuvat yksityisyyden tai henkilöllisyyteen liittyvien oikeuksien loukkauksesta, esimerkiksi kunnianloukkauksesta*. Harkinnan yhteydessä on tarpeen arvioida kattavasti säännön vuorovaikutusta Bryssel I a -asetuksen kanssa sekä sopivia vaihtoehtoja tarkoituksenmukaisimmalle lainvalintasäännölle.

3.2 Tekoäly

Se miten Rooma II -asetusta sovelletaan tulevaisuudessa tapauksiin, jotka koskevat tekoälyn käyttöön liittyviä sopimukseen perustumattomia velvoitteita, riippuu siitä, miten aineelliset oikeusjärjestelmät kehittyvät tekoälyyn liittyvien riita-asioiden seurauksena. Koska tuomioistuimet käsittelevät yhä enemmän tekoälyyn liittyviä tapauksia ja teknologian kehitys jatkuu, oikeusjärjestelmien on mukauduttava kehitykseen ja luotavat puitteet tekoälyn asettamiin haasteisiin vastaamiseksi. Tämä voi tarkoittaa vastuun määrittämistä, hoitostandardien vahvistamista ja oikeudellisten vastuiden määrittelyä tekoälyyn liittyvissä yhteyksissä. Teknologian jatkuva kehittyminen ja tekoälyn käyttöä koskevien aineellisten

[20] Katso lisätietoa vuoden 2023 kyselystä komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 3 jaksossa. Useat jäsenvaltiot ilmoittivat, etteivät ne olleet tietoisia SLAPP-kanteiden uhreille aiheutuvista huomattavista vaikeuksista rajat ylittävissä tapauksissa, tai totesivat, että EU:n yhtenäinen lähestymistapa lainvalintasääntöihin ei välttämättä helpottaisi ongelmaa. Yksi jäsenvaltio sitä vastoin väitti nimenomaisesti, että jos sovellettava lainsäädäntö olisi yhdenmukainen, puolustautumisoikeuden käyttäminen yksinkertaistuisi.

sääntöjen oikeudellinen kehitys vaikuttavat siihen, miten Rooma II -asetuksen sovelletaan tekoälytapauksiin tulevaisuudessa.[21]

Koska tekoälyn laajenevaan käyttöön liittyvien monisyisten kysymysten edellyttämien lähestymistapojen määrittely on vielä kesken, on vaikea arvioida, onko Rooma II -asetukseen tarpeen sisällyttää erityisiä sääntöjä ja missä laajuudessa. Useimmat jäsenvaltiot totesivat kannanotoissaan, että lainvalintaan liittyvistä ongelmista oli edelleen vain vähän käytännön kokemusta tekoälyn alalla, ja jos mahdollisiin ongelmiin viitattiin, niitä ei täsmennetty. Kannanotoissa huomautettiin, että olisi ennenaikaista etsiä ratkaisuja ongelmiin ennen kuin tiedetään, millaisia ne voivat olla, ja kysyttiin, pitäisikö jopa harkita erityisiä tekoälyyn liittyviä vastuusääntöjä, koska Rooma II -asetus on tarkoituksellisesti teknologianeutraali säädös.

Tämä varovainen lähestymistapa näkyi myös vuoden 2021 tutkimuksessa, jossa viitattiin käytännön esimerkkien puuttumiseen tällä alalla ja todettiin, että oikeusjärjestelmät eivät ole vielä määritelleet lähestymistapaansa aineellisen vastuun määrittämiseen, kuten kysymykseen siitä, olisiko tekoälyjärjestelmän valmistajan vai käyttäjän oltava ensisijaisesti vastuussa.

Tätä taustaa vasten voidaan päätellä, jollei lisäanalyyseista muuta johdu, että vielä ei välttämättä ole oikea aika suunnitella muutoksia Rooma II -asetukseen tekoälyä koskevien erityissääntöjen käyttöönottamiseksi.

3.3 Rahoitusmarkkinoita koskevat vahingonkorvausasiat ja esitteeseen perustuva vastuu

Rooma II -asetuksen soveltamisesta rahoitusmarkkinoita koskeviin vahingonkorvausasioihin ja esitteeseen perustuvaan vastuuseen on käyty säännöllistä keskustelua erityisesti tiedeyhteisössä. Ristiriitaisia näkemyksiä on esitetty muun muassa siitä, miten 4 artiklaa olisi sovellettava tapauksiin, joissa sopimukseen perustumattomat velvoitteet johtuvat vahingonkorvausvastuun perustavasta rahoitusmarkkinatapahtumasta. Jotkut tutkijat katsovat, että Rooma II -asetuksen 4 artiklan yleissääntö ei sovellu **rahoitusmarkkinoita koskeviin vahingonkorvausasioihin, esitteeseen perustuva vastuu mukaan luettuna**, koska aiheutuvat vahingot ovat puhtaasti taloudellisia ja siten vahingon aiheutumisen paikan määrittäminen lex loci damni -periaatetta noudattaen on monimutkaista. Lisäksi, 4 artiklan 1 kohdan tulkinnasta riippuen, jos asianosaiset sijoittajat tai heidän tilinsä sijaitsevat useissa eri maissa, arvopapereiden liikkeeseenlaskijoihin (tai muihin vastuussa oleviin henkilöihin) voidaan kohdistaa eri oikeusjärjestelmien mukaisia vaatimuksia yhdestä ja samasta teosta, kuten virheellisten tietojen antamisesta esitteessä.

Kysymys siitä, miten puhtaasti taloudellisten vahinkojen aiheutumisen paikka määräytyy Rooma II -asetuksen mukaisesti, ei rajoitu pelkästään rahoitusmarkkinoita koskeviin vahingonkorvausasioihin[22], mutta se on useimmiten nostettu esiin tässä yhteydessä. Unionin

[21] Ks. komission ehdotus direktiiviksi sopimuksenulkoista siviilioikeudellista vastuuta koskevien sääntöjen mukauttamisesta tekoälyyn (direktiivi tekoälyyn liittyvästä vastuusta) (COM(2022) 496 final). Ehdotus ei sisällä lainvalintasääntöjä, ja vaikka yhdenmukaistaminen vähentää eroja, joita voi syntyä yhden tai toisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön soveltamisesta, ehdotuksessa käsitellään vain hyvin erityisiä seikkoja, jotka liittyvät todisteiden esittämiseen ja todistustaakkaan. Jopa rajoitetun soveltamisalansa puitteissa ehdotus merkitsee vain vähimmäistason yhdenmukaistamista, joten eroja jää edelleen jäljelle.

[22] Ks. esim. vireillä oleva asia *Wunner*, jossa unionin tuomioistuinta pyydetään määrittämään vahingon aiheutumisen paikka tapauksessa, joka koskee pelitappioihin liittyvää sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausvastuuta.

tuomioistuimelle on esitetty useita ennakkoratkaisupyyntöjä taloudellisten vahinkojen aiheutumisen paikasta Bryssel I a -asetuksen mukaisen toimivallan määrittämiseen yhteydessä, mutta asiasta ei ole vielä syntynyt yksiselitteistä oikeuskäytäntöä.[23] Näiden tuomioiden siirtäminen Rooma II -asetuksen kontekstiin voisi aiheuttaa ei-toivottuja seurauksia, kuten yksittäisiin rahoitusmarkkinoita koskeviin vahingonkorvausasioihin sovellettavan lainsäädännön hajanaisuutta.[24] Tällainen hajanaisuus myös vaikeuttaisi sijoittajien ryhmäkanteita ja johtaisi mahdollisesti perusteettomiin eroihin sijoittajansuojaa koskevissa normeissa. Lisäksi sovellettavaa lakia saattaisi olla vaikea ennakoida, koska rahoitusvälineitä koskevat transaktiot tapahtuvat yleensä jälkimarkkinoilla ja koska sijoittajan asuinpaikka tai sijoitustiliä pitävän pankin kotipaikka ei yleensä ole liikkeeseenlaskijan (tai välittäjän) tiedossa.

Sopivaksi ratkaisuksi on ehdotettu erilaisia vaihtoehtoja. Jotkut tutkijat ovat esimerkiksi ehdottaneet, että 4 artiklaa tulkittaisiin (uudelleen) oikeuskäytännön avulla ennalleen jäävän sanamuodon pohjalta vahingon aiheutumisen paikkaa koskevan epävarmuuden poistamiseksi. Useita argumentteja on esitetty esimerkiksi sen puolesta, että tämän paikan olisi vastattava rahoitusmarkkinoita, joihin vaikutukset kohdistuvat. Muihin ehdotuksiin kuuluu esimerkiksi 4 artiklan 3 kohtaan sisältyvän poikkeuslausekkeen käyttö, jolloin yhteen riita-asiaan sovellettaisiin yhden maan lakia, esimerkiksi sen maan lakia, jossa arvopaperit on listattu tai otettu kaupankäynnin kohteeksi.

Vaihtoehtoisesti – jotta nämä kysymykset voitaisiin ratkaisemista kokonaisvaltaisella tavalla – on ehdotettu, että Rooma II -asetusta muutettaisiin sisällyttämällä siihen lainvalintasääntö, jota sovellettaisiin sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin, jotka johtuvat vahingonkorvausvastuun perustavasta rahoitusmarkkinatapahtumasta, esitteeseen perustuva vastuu mukaan luettuna.[25] Säännön mukaan näihin velvoitteisiin voitaisiin soveltaa **sen maan lakia, jossa merkitykselliset markkinat sijaitsevat (maa, jossa kyseinen rahoitusväline on otettu kaupankäynnin kohteeksi)**. On kuitenkin kyseenalaista, toimisiko tällainen sääntö kaikissa yhteyksissä, kuten listaamattomien rahoitusvälineiden tapauksessa (pörssin ulkopuolinen kaupankäynti). Useimmat tutkijat näyttävät suosivan vaihtoehtoa, jossa otettaisiin käyttöön merkityksellisiin säänneltyihin markkinoihin perustuva lainvalintasääntö, mutta muitakin ehdotuksia on tehty[26].

Jäsenvaltiot ilmoittivat, samoin kuin vuoden 2021 tutkimuksessa[27], että rajat ylittäviä tapauksia, jotka koskevat vahingonkorvausvastuun perustavia rahoitusmarkkinatapahtumia tai esitteeseen perustuvaa vastuuta, on esiintynyt vain harvoin, joten myös Rooma II -asetuksen

[23] Esimerkiksi asiassa *Kolassa* unionin tuomioistuin katsoi, että esitteessä olevista virheellisistä tiedoista johtuneen vahingon tapahtumapaikka oli sijoittajan kotipaikka, kunhan tämä paikka oli sama kuin tiliä hoitavan pankin sijoittautumispaikka. Viimeisimmässä tuomiossaan, asiassa *VEB v. BP*, unionin tuomioistuin katsoi sitä vastoin tiukemmin, että vahingon aiheutumisen paikka ei ole se jäsenvaltio, jossa pankilla tai sijoitusyhtiöllä, jossa tiliä pidetään, on sääntömääräinen kotipaikka, jos mainittu yhtiö ei ole kyseisen jäsenvaltion lakisääteisen tiedonantovelvollisuuden alainen.

[24] Näin olisi erityisesti silloin, jos noudatettaisiin oikeuskäytäntöä, jonka mukaan taloudellisen vahingon aiheutumisen paikka on maassa, jossa sijoitustiliä pidetään.

[25] Ks. esim. Saksan kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän neuvoston päätöslauselma, 31.3.2012, *IPRax* 2012/5, s. 471, jossa ehdotetaan, että käyttöön otetaan erityinen lainvalintasääntö, joka perustuisi sen maan lakiin, jossa kyseisellä rahoitusvälineellä käydään kauppaa. Johdanto-osan kappaleissa ehdotetun muutoksen lisäksi päätöslauselmassa ehdotetaan myös poikkeuslauseketta ja lauseketta, joka koskisi rahoitusvälineitä, joilla käydään kauppaa useammassa kuin yhdessä kauppapaikassa. Ks. myös vuoden 2021 tutkimus, s. 34.

[26] Esimerkkejä on vuoden 2021 tutkimuksessa, s. 33 ja 239.

[27] Sivu 396.

soveltamiseen liittyviä ongelmia oli ollut vain vähän. Toisaalta kolme jäsenvaltiota ilmoitti käytännön vaikeuksista Rooma II -asetuksen soveltamisessa tähän vahingonkorvausoikeuden alaan. Ne ehdottivat erityisen lainvalintasäännön käyttöönottoa tällä alalla. Ne suosittelivat, että sääntö perustuisi joko sen maan lakiin, jonka markkinoilla arvopaperit on listattu, tai sen maan lakiin, jossa liikkeeseenlaskijan sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee.

Vaikka tämä kysymys on noussut esiin erityisesti tiedeyhteisössä, unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisut, jotka koskevat toimivallan määrittämistä rahoitusmarkkinoita koskevien vahingonkorvausasioiden ja esitteeseen perustuvan vastuun tapauksessa, osoittavat, että taloudellisen vahingon aiheutumisen paikasta on tulossa keskeinen kysymys myös oikeusalan ammattilaisten keskuudessa. Siksi olisi tutkittava tarkemmin, miten tulisi ratkaista tapaukset, joissa vahingot ovat puhtaasti taloudellisia. Yksi vaihtoehto on sisällyttää Rooma II -asetukseen erityinen lainvalintasääntö, jota sovellettaisiin rahoitusmarkkinoita koskeviin vahingonkorvausasioihin ja esitteeseen perustuvaan vastuuseen. Kysymyksen tulkinta voitaisiin jättää myös tuomioistuinten vastuulle.

3.4 Kollektiiviset oikeussuojakeinot ja tapaukset, joissa on useita osallisia

Tapaukset, joissa on osallisina useita valtioita ja joissa useat uhrit voivat kärsiä vahinkoa samasta teosta, voivat koskea esimerkiksi tuotevastuuta, vilpillistä kilpailua ja vapaata kilpailua rajoittavia toimia, esitteeseen perustuvaa vastuuta, usean ajoneuvon onnettomuuksia tai kuluttajia koskevia joukkovahinkotilanteita. Näissä tilanteissa, joissa ryhmäkanteella haetaan korvausta kaikille vahinkoa kärsineen ryhmän jäsenille, vahingon aiheutumisen paikka on määritettävä itsenäisesti ja erikseen kunkin vaatimuksen ja vahingonkärsijän osalta. Sen vuoksi tapauksissa, joissa on kyse kollektiivisista oikeussuojakeinoista, tuomioistuin, jossa asia on pantu vireille, voi joutua soveltamaan useita aineellisia lakeja ryhmän eri kantajien vaatimuksiin. Näin voi olla esimerkiksi suhteellisen hiljattain annetun direktiivin (EU) 2020/1828[28] nojalla vireille pantujen kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettujen edustajakanteiden yhteydessä, kun edustetuilla kuluttajilla on kotipaikkoja useammassa kuin yhdessä maassa. Useiden aineellisten lakien soveltaminen yleensä vaikeuttaa tapauksen arviointia, lisää kustannuksia ja pitkittää oikeudenkäyntiä ja voi rajoittaa kuluttajaliikkeen oikeudenkäyntistrategioita. Toisaalta vaihtoehtoinen ratkaisu, jonka mukaan vaatimuksiin sovellettaisiin erilaisia soveltuvia lakeja sen mukaan, ajetaanko kanteita yksittäin vai yhdessä kollektiivisten oikeussuojakeinojen avulla, saattaisi vaikuttaa sovellettavien oikeussääntöjen ennakoitavuuteen ja näin ollen oikeusvarmuuteen.

Vuoden 2023 kyselyssä jäsenvaltioiden kannat vaihtelivat sen suhteen, soveltuuko Rooma II -asetus hyvin kollektiivisiin oikeussuojakeinoihin, joihin voi liittyä suuri määrä mahdollisesti sovellettavia lakeja. Suurin osa jäsenvaltioista ei kommentoinut asiaa tai piti nykytilannetta tyydyttävänä[29], mutta jotkut maat viittasivat mahdollisiin ongelmiin tai katsoivat, että sopiva ratkaisu olisi jakaa kanteet osiin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

Tässä vaiheessa ei voida vielä päätellä, onko olemassa nykytilanteesta poikkeavaa ratkaisua, joka paitsi helpottaisi kollektiivisia oikeussuojakeinoja myös takaisi oikeusvarmuuden

[28] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/1828, annettu 25 päivänä marraskuuta 2020, kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavista edustajakanteista ja direktiivin 2009/22/EY kumoamisesta (EUVL L 409, 4.12.2020, s. 1–27).

[29] Yksi jäsenvaltio totesi, 4 artiklan 3 kohdan soveltaminen ratkaisisi ongelman useimmissa tapauksissa.

sovellettavasta laista riippumatta siitä, minkä menettelyn mukaisesti korvausta haetaan. Siksi tätä arviointia olisi jatkettava Rooma II -asetuksen mahdollisen uudelleentarkastelun yhteydessä.

4. PÄÄTELMÄT

Kun otetaan huomioon käytännön kokemukset, joita on saatu viidentoista vuoden aikana Rooma II -asetuksen soveltamisen alkamisesta, jäsenvaltioilta ja sidosryhmiltä kerättyjen näkemysten sekä eri tutkimuksissa kerättyjen kokemusten perusteella voidaan todeta, että asetus toimii yleisesti ottaen hyvin ja on tarkoituksenmukainen. Lisäksi unionin tuomioistuimen tuomiot[30] ja kansallisen tason oikeuskäytännön kehittyminen ovat parantaneet oikeusvarmuutta asetuksen tulkinnasta entisestään.

Tässä kertomuksessa esitetyt havainnot paljastavat kuitenkin useita kysymyksiä, joita on syytä analysoida perusteellisemmin, jotta voidaan arvioida, onko Rooma II -asetukseen tarpeen tehdä lainsäädännöllisiä mukautuksia ja mitä vaihtoehtoja näiden kysymysten ratkaisemiseksi on olemassa. Näitä kysymyksiä ovat erityisesti seuraavat:

- yksityisyyden ja henkilöllisyyteen liittyvien oikeuksien loukkausten, esimerkiksi kunnianloukkausten, jättäminen Rooma II -asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle – tätä olisi tarpeen arvioida uudelleen;
- Rooma II -asetuksen soveltaminen tapauksissa, joissa vahinkoa aiheutuu samanaikaisesti useilla oikeudenkäyttöalueilla (esim. kollektiivisten oikeussuojakeinojen yhteydessä ja tapauksissa, jotka koskevat verkossa tehtyjä vahingonkorvausvastuun perustavia tapahtumia, mukaan lukien verkossa tehdyt immateriaalioikeuksien, erityisesti tekijänoikeuksien, loukkaukset) – tämä voi johtaa siihen, että sopimukseen perustumattomaan velvoitteeseen voidaan soveltaa useita kansallisia lakeja;
- puhtaasti taloudellista vahinkoa aiheuttavat tapaukset, mukaan lukien rahoitusmarkkinoita koskevat vahingonkorvausasiat ja esitteeseen perustuva vastuu.

Komissio tekee tältä pohjalta lisäanalyyseja arvioidakseen, onko lainsäädäntöä tarpeen muuttaa, ja jotta se voi tarkastella eri vaihtoehtoja ja mahdollisesti laatia ehdotuksen asetuksen muuttamiseksi tai uudelleenlaatimiseksi paremman sääntelyn sääntöjen mukaisesti. Tässä yhteydessä voidaan myös arvioida tarkemmin muiden mahdollisten muutosten tarvetta sekä mahdollisia sanamuotoja koskevia selvennyksiä soveltamisen helpottamiseksi alueilla, joilla nykyiset säännöt ovat tarkoituksenmukaisia.

[30] Katso lisätietoa oikeuskäytännöstä komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 4 jaksossa.